

Fylkesmannen
i Oslo og Akershus

Klima- og miljødepartementet
Postboks 8013 Dep
0030 Oslo

Miljøvernavdelingen

Tordenskioldsgate 12
Postboks 8111 Dep, 0032 OSLO
Telefon 22 00 35 00
fmoapostmottak@fylkesmannen.no
www.fmoa.no
Organisasjonsnummer NO 974 761 319

Deres ref.: 14/2213
Deres dato: 30.06.2014
Vår ref.: 2014/13835-2 M-NA
Saksbehandler: Catrine Curle
Direktetelefon: 22 00 36 78

Dato: 03.09.2014

Tilbakemelding fra FMOA på Høringsbrev - forskrifter knyttet til tilskuddsordninger

Generelt

De aktuelle tilskuddsordningene oppfattes som gode tiltak for å oppnå en rekke miljømål. Vårt inntrykk er at tilskuddsordningene som omfatter truede naturtyper, arter og verneområder (7, 8, 9 og til en viss grad 6) åpner for å gi tilskudd til viktige og nødvendige tiltak som det ikke var mulig å gi tilskudd til gjennom ordningene til prioriterte arter og utvalgte naturtyper. Dette synes vi er positivt. Det har virket urimelig at det kun skal gis tilskudd til noen få utvalgte arter og naturtyper. Videre er vi positive til at prioriterte arter og utvalgte naturtyper innenfor verneområder omfattes av tilskuddsordningen.

Vi håper det ikke er tenkt at tilskuddsordningene skal erstatte andre måter å finansiere tilsvarende tiltak på i dag. Det gjelder for eksempel tilskudd til verdiskaping naturarv, som er målrettet mot verneområder. Denne må ikke erstatte midler som gis over bestillingsdialogen.

Det å utvide ordningene for prioriterte arter og utvalgte naturtyper til å gjelde alle truede arter og naturtyper er positivt, men samtidig kan det medføre at en begrenset sum blir smurt tynt ut over mange ulike tiltak. Dette kan medføre at bevaringstilstanden til hver enkelt truete art eller naturtype ikke bedres vesentlig. Det forventes at når disse tilskuddsordningene åpnes opp for mange arter og naturtyper, må summen som skal fordeles, økes.

For tiltak innenfor naturvernområder er det en forutsetning at forvaltningsmyndigheten, dvs. Fylkesmannens miljøvernavdelinger, må godkjenne tiltakene etter søknad fordi de i henhold til forskriftene kan være ulovlige. Dette gjelder selv enkel skjøtsel. Skjøtsel og annen forvaltning av verneområder bør gjennomføres i henhold til helhetlige forvaltningsplaner. Slike planer utarbeides av Fylkesmennene, som har ansvar for sikre at verneformålet oppnås, og naturverdiene bevares. Det er derfor en fordel om Fylkesmennenes miljøvernavdelinger får tilstrekkelig midler til å gjennomføre gode forvaltningstiltak som fremmer naturverdiene og verneformålene. Pr. i dag er det ikke slik. Hvert år får miljøvernavdelingene midler kun til å gjennomføre et begrenset antall høyt prioriterte tiltak. Dette gjelder også til tiltak som omfatter utvalgte naturtyper og prioriterte arter innenfor verneområder. Det virker derfor noe underlig at Fylkesmennene ikke har tilgang til midler fra ordningene, men det skal være opp til kommuner, frivillige organisasjoner, grunneiere og privatpersoner å søke om midler til viktige tiltak innenfor verneområdene for å ta vare på truede arter og naturtyper og for å opprettholde verneverdiene i

verneområdene. Særlig med tanke på at Fylkesmennene har best oversikt over verneområdenes naturverdier og behov for tiltak, og at de må gi tillatelse til tiltakene.

Et alternativ til tilskuddsordninger innenfor verneområdene, kan være at Fylkesmennene får en større sum til forvaltning av verneområdene. Deler av midlene til verneområdene kan da fordeles som tilskuddsmidler til søkere som ønsker å gjennomføre tiltak for å ta vare på truede arter, naturtyper, eller for å opprettholde verneverdiene i verneområdene. Dette gir forvaltningsmyndighetene større valg mellom å benytte initiativ og kompetanse fra søkere, eller å benytte midlene selv. Vi tror dette gir mer målrettet forvaltning innenfor verneområdene enn foreslåtte tilskuddsordninger.

Kommentarer til de enkelte forskriftene.

4. Forskrift om tilskudd til friluftslivsaktivitet

§2 Tildelingskriterier

Regner med at det skal være aktivitetsfremmende, ikke aktivitetsfremmede tiltak for friluftsliv.

6. Forskrift om tilskudd til tiltak i statlig sikrede friluftslivsområder

§ 1 formålet med ordningen

Vi undrer oss over bruken av attraktiv i formålet. Det bør defineres hva som menes med attraktiv. Videre anmodes departementet om å gjøre en vurdering av om formålet er tilstrekkelig dekkende for både statlig sikrede friluftslivsområder og områder vernet som friluftslivsområder etter markaloven.

§ 2 Tildelingskriterier

Det bør være separate tildelingskriterier for statlige sikrede friluftsområder og områder vernet som friluftslivsområder etter markalovens § 11. Enkelte tilretteleggingstiltak som er egnet i de statlige sikrede friluftsområdene vil ikke nødvendigvis være i tråd med verneformålet for friluftslivsområdene vernet etter markaloven. Forvaltningsplaner for statlig sikra friluftslivsområder skal være utarbeidet etter mal for denne type områder, men det er ikke gitt at denne malen er egnet for områder vernet etter markaloven.

Forvaltningsansvarlig (kommune eller Fylkesmann) kan motta tilskudd til friluftslivsområder vernet etter markaloven.

Forslag fra FMOA: forvaltningsansvarlig (Fylkesmann) kan motta tilskudd til friluftslivsområder vernet etter naturmangfoldloven.

Begrunnelse: Der statlig sikrede friluftslivsområder inngår i naturvernområder vernet etter naturmangfoldloven, er Fylkesmannen forvaltningsmyndighet. Det kan i liten grad gjennomføres skjøtsel eller andre tilretteleggingstiltak uten at Fylkesmannen gir dispensasjoner. Fylkesmannen skal forvalte naturvernområdene på en helhetlig måte, der hensyn og tilrettelegging for friluftsliv uansett må inngå. Fylkesmannen har de beste forutsetninger for å påse at friluftslivet ikke fører til unødige naturinngrep, slitasje og forstyrning på plante- og dyrelivet. Det er praktisk at Fylkesmannen selv har mulighet til å disponere midler til friluftslivsaktiviteter.

7. Forskrift om tilskudd til verdiskaping naturarv

§1 Formål med ordningen

Det bør presiseres om alle typer verneområder kan inngå i ordningen (begrenset til naturvernområder? inkludert nasjonalparker, landskapsvernområder, reservater?)

§ 2 Tildelingskriterier

Forslag: Tilskudd kan gis til kommuner, frivillige organisasjoner, grunneiere, verneområdestyrer og Fylkesmannens miljøvernnavdeling.

Begrunnelse: Fylkesmannen er forvaltningsmyndighet i verneområder. Det kan i liten grad gjennomføres tilrettelegging, oppsetting av informasjonsmateriell og mange andre tiltak uten at Fylkesmannen gir dispensasjoner. Fylkesmannen skal forvalte naturvernområdene på en helhetlig måte, der hensyn til næring og lokalsamfunn må ivaretas. Fylkesmannens miljøvernnavdeling har sammen med Statens naturoppsyn ofte best oversikt over naturverdier som må bevares innenfor hvert enkelt verneområde.

8. Forskrift om tilskudd til tiltak for truede arter

§ 1 Formålet med ordningen

Det er positivt at formålet med ordningen er bredt, omfatter mange arter, og ikke ekskluderer arter på grunnlag av organismegruppe. Forslag: Det bør defineres hva som menes med truet (rødlistet som VU, EN eller CR?), og om det vil endre seg i henhold til rødlisten som til enhver tid gjelder. Det bør klargjøres om «plante- og dyrearter» omfatter sopp, lav, moser, invertebrater. Det bør også gjøres klart at tilskuddsordningen erstatter den eksisterende for prioriterte arter.

§ 2 Tildelingskriterier

Forslag: Tilskudd kan gis til grunneiere, privatpersoner, frivillige organisasjoner, kommuner og institusjoner og bedrifter.

Begrunnelse: Det må tydeliggjøres at bedrifter som påvirker miljøet kan få mulighet til skjønne eller restaurere forekomster som påvirkes i deres virksomhet. Det er uklart om bedrifter som Statens vegvesen eller Jernbaneverket er inkludert som mulige tilskuddsmottakere slik tildelingskriteriet er formulert. Slike bedrifter skiller seg ikke vesentlig fra kommuner eller institusjoner i sin måte å påvirke natur på.

Forslag fra FMOA: Tiltak som innebærer oppformering ex situ bør også inkluderes. For de mest truede artene kan dette være nødvendig (eks. fjellrev og enkelte planter med få og artsfattige forekomster). Det er relevant at det er kompetanseinstitusjoner/bedrifter som sitter på kompetanse til å gjennomføre ex situ-tiltak. Men her bør det være krav om at det er utarbeidet en tiltaksplan som er godkjent av Fylkesmannen.

9. Forskrift om tilskudd til tiltak for truede naturtyper

Det er positivt at ordningen omfatter langt flere naturtyper enn ordningen for utvalgte naturtyper. Mange flere truede naturtyper har behov for tilskuddsmidler. Det er bra at ordningen ikke ekskluderes fra verneområder. Mange av de mest truede naturtypene har viktige forekomster innenfor verneområdene. Det er behov for mer midler til skjønne av naturtyper i verneområdene enn det som tildeles over bestillingsdialogen.

§ 2 Tildelingskriterier

Forslag fra FMOA: Tilskudd kan gis til grunneiere, privatpersoner, frivillige organisasjoner, kommuner og institusjoner og bedrifter.

Begrunnelse: Det må tydeliggjøres at bedrifter som påvirker miljøet kan få mulighet til skjønne eller restaurere forekomster som påvirkes i deres virksomhet. Det er uklart om bedrifter som Statens vegvesen eller Jernbaneverket er inkludert som mulige tilskuddsmottakere slik tildelingskriteriet er formulert. Slike bedrifter skiller seg ikke vesentlig fra kommuner eller institusjoner i sin måte å påvirke natur på. Revegetering bør også inkluderes som tiltak det kan søkes tilskudd til, der det gjennomføres i tilknytning til truede vegetasjonstyper. Men her bør det være krav om tiltaksplan.

10. Forskrift om tilskudd til naturinformasjonssenter

§ 2 Tildelingskriterier

Det bør også være mulig å søke om midler til å utvikle kompetanse på utarbeiding av naturinformasjonssentre ved å besøke sentre f.eks. i Sverige eller andre nordiske, evt. europeiske land. Vi tror det kan være mye å lære for å oppnå høy standard på norske informasjonssentre. Dette inngår i planlegging, som er nevnt i tildelingskriteriene, men bør presiseres.

Med hilsen

Ellen Lien
seksjonssjef

Catrine Curle
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent.

